

Polderblad

juli 2024

natuurpunt Hobokense Polder

Algemene info

Lidmaatschap Natuurpunt: 38 euro per jaar te storten op onze rekening. Dit bedrag omvat het lidmaatschap voor het hele gezin. Als lid van Natuurpunt Hobokense Polder ontvangt men het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift Polderblad.

Abonnementen: Natuurpuntleden kunnen zich via onze website abonneren op verschillende natuurstudietijdschriften: **Natuur.focus**, **Natuur.oriolus** en **Zoogdier**.

Contactpersonen

Voorzitter:

Danny Jonckheere, 03 828 64 03 - 0478 33 24 27

Conservator Hobokense Polder:
conservator@hobokensepolder.be
Wim Mertens, 0499 58 99 16

Redactie en lay out Polderblad:
tijdschrift@hobokensepolder.be
Ria Thys en Luk Smets, 0476 33 79 36

Geleide wandelingen:
wandelingen@hobokensepolder.be
Annie Van Zwieten, 03 828 37 60

Ledenadministratie, penningmeester en webmaster:
leden@hobokensepolder.be -
webmaster@hobokensepolder.be
Luk Smets, 0477 66 94 32

Ardea-Vogelwerkgroep:
ardea@hobokensepolder.be
Eddie Schild, 0498 73 60 77

Abonnement op het tijdschrift Polderblad van Natuurpunt Hobokense Polder: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening.

Verzekering: ieder Natuurpuntlid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Natuurbeheer:

Runderen: André Van Langenhove,
03 288 00 81,
andre.van.langenhove@telenet.be

Hobokense Polder:
Wim Mertens, 0499 58 99 16 -
conservator@hobokensepolder.be

Tarzanboskes:
Danny Jonckheere, 0478 33 24 27 -
jonckheeredesmedt@gmail.com

Goudklompjes: Peter Van Elsacker,
0486 82 27 92 -
peter.vanelsacker@skynet.be

Info natuurbeheer scholen: Diane De Clercq, diane.de.clercq@skynet.be, 0486 07 39 87

Alle **betalingen** dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder. Op uw betalingen steeds reden van betaling en uw naam vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Michiel Coxiestraat 11 2800 Mechelen met vermelding "7742 Reservaatfonds Hobokense Polder".

Volg ons op Facebook

Website: www.hobokensepolder.be

De **Polderwandelingen** worden verzorgd door onze natuurgidsen van Natuurpunt Hobokense Polder. **Een wandeling in de Hobokense Polder aanvragen?** Hoe doe je dat? Ieder die het wenst, ook scholen en verenigingen, kunnen een wandeling met natuurgids aanvragen bij Annie Van Zwieten. Contactgegevens: zie hoger.

Polderflits: Van tijd tot tijd brengen we onze leden via e-mail op de hoogte van dringende berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden of als herinnering. Wenst u zulke berichten te ontvangen, geef dan uw emailadres door aan flits@hobokensepolder.be

Een dier in nood gevonden?

Probeer in geen geval het dier zelf te verzorgen, dus ook niet voederen of laten drinken. Plaats het dier in een goed geventileerde donkere doos en breng het naar het VOC.

Het VOC is elke dag open tussen 9 u en 17 u (ook weekend). Buiten deze uren: laat het slachtoffer achter in het daarvoor voorziene huisje voor het opvangcentrum.

VOC Brasschaat-Kapellen - Holleweg 43, 2950 Kapellen - 03 376 45 15 - voc.brasschaat-kapellen@vogelbescherming.be

LEVENSLUCHT

Met zekere tred en verwonderde blik
Een luisterend oor voor elk geluid
Zuig je de natuur in je longen
En adem je levensvreugde uit.

Freddy Tuerlinckx

Zomer! Zon - vrije tijd - vrienden en familie - een lekker wijntje - gezelligheid - genieten van de overweldigende natuur - een zomerse happening in de Hobokense Polder

Toen ik half maart het voorwoord schreef, keken we uit naar de lente en waren we de regenachtige maanden meer dan beu. En nu zijn we half juni. We wachten nog steeds op een langere periode van zon en warmte ...

Zouden de zomermaanden - de vakantie maanden bij uitstek - ons die warmte geven?

Nu ja, voor de natuur in onze gebieden is de regenval niet zo slecht geweest. Het waterpeil in de Polder staat momenteel prima. De plantengroei is welig ... onze **Goudklompjes** hebben de handen vol om de **wandelpaden** toegankelijk te houden.

Uiteraard diende er rekening gehouden te worden met het broedseizoen, maar dit loopt nu stilaan ten einde. Tijd om overvloedige plantengroei langs de paden aan te pakken, om boskiezel te leggen op al te drassige wandelwegen, ...

Maar het is en blijft een natuurgebied. Kom je er wandelen: pas je kledij dan aan aan de weersomstandigheden, niet alleen van dat moment, maar ook van de dagen (en weken) voordien. En een tip voor de komende maanden: voorzie muggenwerend middel en controleer jezelf na de wandeling op teken!

Als je onze kalender bekijkt, zie je dat er veel broodnodig **natuurbeheer** gepland is in onze gebieden (Hobokense Polder, Blikvelden, Tarzanboskes, Moerelei). Uiteraard heel welkom!

Of wil je het tellen van de slaappleatsen van de luidruchtige **halsbandparkieten** eens meemaken? Een aanrader!

Maar je kan ook deelnemen aan verschillende **uitstappen** of **wandelingen**:

- wandeling in Tielt-Winge
- speciaal voor (groot)ouders met kinderen: bezoek aan een toffe doeboerderij in Hove
- een paradijselijke wandeling in De Schorre in Boom
- geleide wandelingen in de Hobokense Polder en bovendien genieten van een zeer verzorgde en uitgebreide brunch? En je steunt hiermee 11 11 11
- een sterrenkijkavond in de Polder met Urania

We nodigen je heel speciaal uit om aanwezig te zijn op onze **2de zomerhappening op zondag 8 september**. Vorig jaar was dit evenement een voltreffer.

Ook nu is het aanbod heel ruim. En breng gerust je familie of vrienden mee. Voor de wandelingen en de comedyvoorstellingen moet er wel ingeschreven worden (+ betaling voor de voorstelling). Maar je kan ook komen picknicken, een babbelke doen, een drankje nemen en genieten van een lekker ijsje.

Zag je de wedstrijd op blz 27? Als je hieraan deelneemt, maak je kans om 2 tickets te winnen voor één van beide comedyvoorstellingen. Doen!

Ik wens je namens het afdelingsbestuur een zalige, warme en gezellige zomer toe!

Ria

Inhoudstafel

Colofon	2
Voorwoord	3
Kalender	4
Mobiel bos in Blikfabriek	10
Onze sponsors	10
2de Zomerhappening	11
Goudklompjeswerking	12
Cursus Communicatie en conflict	13
Brunch 11 11 11 en wandelingen	14
Bevruchting orchideeën	15
Vogelwaarnemingen	19
Ardea aan het woord	22
Antwerpse slechtvalken	24
Hobokens Wild	26
Wedstrijd: Filippine	27
Activiteitenkalender	28

Met dank aan de fotografen.

Voorkaft: Winterkoning
Foto: Ludo Alaerts

Achterkaft: Libel
Foto: Daniëlle
Van Nieuwenhuysse

Kostendelend vervoer
(10 cent/km wordt op de
afspraakplaats georganiseerd)

Kindvriendelijke tocht

Voor deze activiteiten dient
ingeschreven te worden

Zaterdag 13 juli om 9.30 u

Natuurbeheer in de Blikvelden

Leiding: Raf Van der Veken – vrijwilligers@hobokensepolder.be

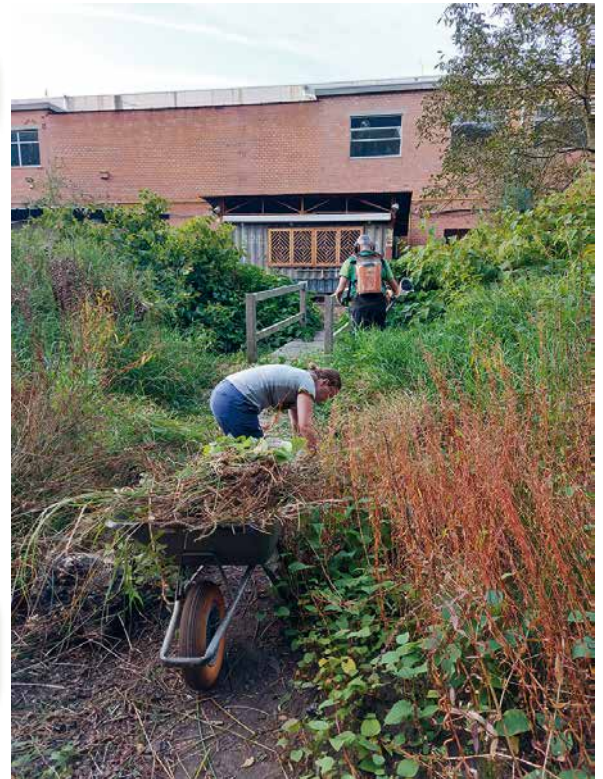
Na het broedseizoen starten we weer met onze maandelijkse werkdag. Een korte greep uit de uit te voeren werken: zwerfvuil rapen, het wandelpad onderhouden, takkenwallen maken.

Praktisch:

Afspraak om 9.30 u aan einde van de Frieslandstraat door de poort van de Blikfabriek, aan het gele poortje. Einde is voorzien omstreeks 13 u.

Te voorzien: werkkledij die tegen een stootje kan, stevig schoeisel, handschoenen

Graag op voorhand bericht aan Raf, als je komt.

Zaterdag 20 juli om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Leiding: Danny Jonckheere - 0478 33 24 27 – jonckheeredesmedt@gmail.com

Het broedseizoen is grotendeels voorbij en in de Polder staat heel veel werk te wachten.

Wil je in de natuur samen met anderen de handen uit de mouwen steken en daarmee zorgen voor een gezonde leefomgeving? Kom dan bij de week-endvrijwilligersploeg van de Hobokense Polder.

Vandaag gaan we maaien langs de wandelpaden en voeren we het maaisel af.

Praktisch:

Afspraak om 9 u aan de containers achter United Caps, Schroeilaan Hoboken. Einde omstreeks 13 u

Geef een seintje aan Danny, als je komt.

Zondag 28 juli om 12.45 u

Zomerwandeling in het Walenbos in Tielt-Winge

Leiding: Luk Smets – 0477 66 94 32
Gids: Frank Delbecque

Vandaag bezoeken we met Frank Delbecque, gids van ANB (Agentschap Natuur & Bos) het wilde Walenbos in Tielt-Winge.

Dit gebied, dat tot de jaren zeventig van de vorige eeuw toebehoorde aan privé-eigenaars en daarna stapsgewijs werd verkocht aan de Vlaamse overheid, is sinds 1989 een Vlaams natuurreservaat.

Het Walenbos is sinds 1990 het voorwerp van een uitgebreid eco-

hydrologisch onderzoek door het Instituut voor Natuurbehoud. Hierbij wordt vooral aandacht besteed aan de waterfluxen in het gebied, aan de dynamiek en de chemie van ondiep grondwater

Het grondgebruik in het huidige bosgebied heeft een complexe geschiedenis. Tot in de 18e eeuw werd het grotendeels gebruikt als hooi- of weideland en strooiselruigte. Slechts 40 ha kan als oud bos worden bestem-

peld. Vanaf de tweede helft van de 19e eeuw werden de graslanden verlaten en evolueerde het gehele gebied naar bos. Hierbij speelden zowel de spontane ontwikkeling als beplantingen een rol. De laatste decennia werd ook het bosgebruik verwaarloosd en ontwikkelde zich een natuurlijker bos. De wandelpaden zijn heel eenvoudig, zodat ze niet storen in het landschap. Aan de zuidostrand van het reservaat heb je een prachtig uitzicht over de Mottevallei.

Het domein is 500 hectare groot en heeft verschillende bostypes, zoals uitgestrekte en bijna ontoegankelijke elzenbroekbossen met veenmostapigten en natte zones met dotterbloem en waterviolier. In het bos zijn er heel wat open plekken, waar orchideeën en zeldzame planten zoals het moerasviooltje, blauwe knoop en de stekelbrem het landschap kleuren. Het reservaat is een topgebied voor zeldzame vlinders zoals de kleine ijsvogelvlinder en de keizersmantel. De beste manier om het Walenbos te ontdekken is een stevige wandeling met laarzen of goede stapschoenen. Wie weet sta je oog in oog met een ree, roofvogel, zwarte specht, hazelworm of houtsnip!

Praktisch:

Afspraak om 12.45 u op de parking tegenover 't Spant, Boomsesteenweg 335 Wilrijk.

Kostendelend samenrijden (10 eurocent/km).

Terug in Wilrijk omstreeks 18 u. OF: Afspraak om 14 u aan de kerk van Houwaart (Tielt-Winge), Haldertstraat.

Wandelafstand: ongeveer 6 km.

Deelnemen is gratis, maar verplicht inschrijven bij Luk Smets – luk.smets@telenet.be

met vermelding van aantal deelnemers EN “samenrijden” of “rechtstreeks rijden”

Max. aantal deelnemers: 25.

Meebrengen: laarzen of stevige stapschoenen, een zonnepet, muggenwerend middel, een drankje bij warm weer.

Deze uitstap is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Hobokense Polder

Zwarte specht - Foto: Guy Borremans

Zondag 11 augustus om 9.30 u

Natuurbeheer in de Blikvelden

Leiding: Raf Van der Veken – vrijwilligers@hobokensepolder.be

Een korte greep uit de uit te voeren werken: zwerfvuil rapen, het wandelpad onderhouden, takkenwallen maken...

Praktisch:

Afspraak om 9.30 u aan einde van de Frieslandstraat door de poort van de Blikfabriek, aan het gele poortje. Einde

is voorzien omstreeks 13 u.

Te voorzien: werkkledij die tegen een stootje kan, stevig schoeisel, handschoenen

Graag op voorhand bericht aan Raf, als je komt.

Zaterdag 17 augustus om 21 u

Slaaplaatsstelling halsbandparkieten

Gids: Walter De Weger – 0495 23 77 10

Ieder jaar telt de Vogelwerkgroep ARDEA in het voorjaar en najaar de slaapplaats van de halsbandparkieten op het Kiel. Dit is al enkele jaren een van de vaste slaapplaatsen geworden van deze groene exoten in en rond Antwerpen.

Maar sinds enkele tellingen fluctueert het aantal enorm. Soms veel meer, en de laatste slaaplaatsstelling op 16 maart dit jaar ook een significante neerwaartse daling ten opzichte van de telling van 18 augustus vorig jaar. Het aantal ligt wel in lijn met de voorjaarstelling van 16 maart 2023. Er is dit voorjaar een simultaan slaaplaatsstel-

ling gehouden samen met Stefaan Thiers die de slaapplaats aan de Ekerse Putten voor zijn rekening nam. Er werden daar geen vogels waargenomen.

We kunnen natuurlijk speculeren wat er aan de hand is. Is er misschien nog een derde nieuwe slaapplaats of waren er al veel koppels aan het broeden? Als dit het geval is, gaan deze vogels natuurlijk niet naar de gekende slaapplaats komen om in groep te overnachten, maar blijven ze op hun broedhabitat zitten.

uiterlijk 14 aug.

Foto: Walter De Weger

Een derde mogelijke reden is, dat het aantal halsbandparkieten in onze regio te groot is geworden, en dat een groot aantal vogels door gebrek aan voedsel hier, naar andere gebieden buiten onze regio uitwijken.

Als we een duidelijk beeld willen krijgen over de evolutie van de halsbandparkiet, mogen we niet gissen, maar moeten we een extra simultaan-telling organiseren om duidelijkheid te krijgen. We kozen daarvoor om dit in augustus te doen, dan zijn alle jongen uit het nest gevlogen, en zullen zowel

de ouders als hun juvenielen zich vervoegen op de gekende overnachtingplaatsen samen met alle andere halsbandparkieten.

Iedereen is van harte welkom om die avond mee te tellen. Op zulk moment komen we dikwijls ogen tekort, en de vogels zorgen altijd voor spektakel door als volleerde acrobaten laag door de straten aan te vliegen. We kennen allemaal wel de groene lawaaimakers, maar op die avond kun je ook gega-randeerd kennis maken met gele en blauwe kleurmutanten van deze soort.

Praktisch:

Afspraak om 21 u aan de boom thv. Volhardingstraat 118 Antwerpen. Einde rond 21.45 u.

Aanmelden gewenst voor 14 augustus via mail naar ardea@hobokensepolder.be of telefonisch via Walter, want in geval van slecht weer wordt deze telling verplaatst naar een andere datum. Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker.

Nieuwe poort Metaalstraat
Foto: André Van Langenhove

Zondag 18 augustus om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Leiding: Wim Mertens - 03 216 93 62 – 0499 58 99 16 – wim.a.mertens@gmail.com

In de Polder staat in de zomermaanden heel veel werk te wachten. Wil je in de natuur samen met anderen de handen uit de mouwen steken en daarmee zorgen voor een gezonde leefomgeving? Kom dan bij de week-endvrijwilligersploeg van de Hobokense Polder.

Praktisch:

Afspraak om 9 u aan de containers achter United Caps, Schroelaan Hoboken. Einde omstreeks 13 u.

Geef een seintje aan Wim als je komt.

Donderdag 22 augustus om 20 u

Bestuursvergadering in CC Moretus

Open vergadering: dus iedereen welkom!

Vrijdag 23 augustus om 13.25 u

Halve daguitstap Gasthuishoeve Boshoeck

Doelgroep:: kinderen tussen 4 en 12 jaar en hun (groot)ouders
Leiding: Ria Thys – 0476 33 79 36

Gasthuishoeve Boshoeck in Hove is een speel-, leer- en zorgboerderij, met een actief melkveebedrijf.

Wij gaan vandaag heerlijke uren beleven, ruiken, voelen, luisteren en proeven.

Uiteraard gaan we de boerderij verkennen met doe-activiteiten. Maar we spelen ook een leuk boerderijspel. We proeven melk en krijgen een heerlijke pudding te smullen.

Kortom: een fijne vakantiebelevens!

Praktisch:

Afspraak om 13.25 u aan Gasthuishoeve Boshoeck, Lintsesteenweg 697 Hove. Het einde is voorzien in Hove om 16.30 u.

Prijs per persoon (kinderen en volwassenen): 10 euro

Inschrijven noodzakelijk ten laatste 20 augustus bij ria.thys@telenet.be –

0476 33 79 36 met melding van aantal kinderen + leeftijd en aantal volwassenen. Je krijgt een bevestiging en zal verzocht worden het deelnamebedrag te storten.

Tip: Voorzie voor kinderen speelkleden en schoenen die vuil mogen worden (eventueel reservekleden en schoenen meebrengen)

Deze uitstap is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar, Gezinsbond Aartselaar en Natuurpunt Hobokense Polder

Zaterdag 24 augustus om 10 u

Natuurbeheer in de Moerelei

Leiding en catering: Danny Jonckheere - 0478 33 24 27

We gaan een groot stuk van de gras-kant naast de draad maaien en ook de draad herstellen. Het gemaaide gras leggen we op de takkenwallen zodat hier weer allerlei dieren zich in kunnen verstoppen.

Dus hier is ook iedereen steeds welkom om een handje te komen helpen. Voor ieder voorzien we een lekkere koffiekoek en een bakje koffie of thee.

Praktisch:

Afspraak om 10 u aan het perceel zelf. Einde ca 14 u.

Geef een seintje aan Danny voor de catering.

Foto: Danny Jonckheere

Zaterdag 7 september om 9.30 u

Natuurbeheer in de Blikvelden

Leiding: Raf Van der Veken – vrijwilligers@hobokensepolder.be

Een korte greep uit de uit te voeren werken: zwerfvuil rapen, het wandelpad onderhouden, takkenwallen maken.

Praktisch:

Afspraak om 9.30 u aan einde van de Frieslandstraat door de poort van de Blikfabriek, aan het gele poortje.

Einde is voorzien omstreeks 13 u. Te voorzien: werkkledij die tegen een stootje kan, stevig schoeisel, handschoenen

Graag op voorhand bericht aan Raf, als je komt.

Foto: Raf Van der Veken

Zondag 8 september van 12 u tot 18 u

2de Zomerhappening in de Hobokense Polder

Info: Ria Thys – 0476 33 79 36 – ria.thys@telenet.be

In het kader van de Antwerpse ledenwerfcampagne plannen we ook in 2024 een grote ZOMERHAPPENING in de Hobokense Polder.

We hebben weer een mooi aanbod van activiteiten voorbereid voor kandidaat-leden, maar uiteraard ook voor onze eigen trouwe leden. Dus heel welkom!

- We starten de dag om 12 u met een **picknick** in openlucht of in onze tenten bij minder fraai weer (picknick zelf meebrengen – drank kan aangeschaft worden)
- We voorzien enkele **natuurwandelingen** o.l.v. onze natuurgidsen
- Joeri Cortens brengt 2 x zijn comedyvoorstelling **Flirten in 't groen**.
- We denken aan de kinderen met

enkele gezellige spelen en een heus **waterdiertjesonderzoek**.

- Onze beheerploeg de **Goudklompjes** is aanwezig met beheermateriaal
- Doorlopend: uiteraard ons **natuurcafé** met o.a. ons Hobokens Wild en de befaamde whisky-stand van MacSwa.
- Een **ijskar** zal aanwezig zijn tussen 15 u en 16.30 u.

Meer concrete info vind je op blz. 11

Inschrijven voor de comedyvoorstellingen en de wandelingen is noodzakelijk! Zie blz. 11

Terugblik op zomerhappening 2023

Foto: Luk Smets

Zaterdag 14 september om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Leiding: Wim Mertens, 03 216 93 62 – 0499 58 99 16

In de natuur groeit en bloeit alles zien-derogen. Er staat dan ook heel veel werk te wachten.

Wil je samen met anderen de handen uit de mouwen steken en daarmee zorgen voor een gezonde leefomgeving? Kom dan bij de weekendvrijwilligersploeg van de Hobokense Polder.

Praktisch:

Afspraak om 9 u aan de containers achter United Caps, Schroeilaan Hoboken. Einde omstreeks 13 u.

Geef een seintje aan Wim als je komt.

Fietsstalling nabij jachthaven
Foto: Freddy Tuerlinckx

Zondag 15 september om 14 u

Wandeling in De Schorre - Boom: De oogst uit het paradijs

Leiding: Ria Thys – 0476 33 79 36

Gids: Jan Vaeck

De Schorre in Boom. Automatisch denken we aan Tomorrowland, Ambachtenmarkt, Theater aan 't Water, ...

Maar wil je De Schorre in Boom en haar natuur op een andere manier leren kennen? Schrijf je dan in voor een unieke wandeling met huisgids Jan Vaeck. Jan werkte 30 jaar in De Schorre en kent het domein dan ook als zijn broekzak. Hij kent de namen van alle planten en bloemen, vertelt je meer over geneeskrachtige planten en neemt je mee in de wereld van de (planten)mythologie.

Jan leidt speciaal voor ons – Natuurpunters – deze wandeling. Hij zal het vooral hebben over vruchten, granen, wortels,... Wat is eetbaar in de natuur en welke invloed had dit op de volksgebruiken? Waarom mag je geen bramen eten na 1 september? Is een appel aanbieden wel zo onschuldig? De lijsterbes: wat is haar verhaal? Vliegzwam, leuk om te zien maar ... !!

Praktisch:

Afspraak om 14 u aan Congrescentrum De Pitte in De Schorre te Boom. Hou hierbij rekening met een korte wandeling vanaf de parking (Parking 1: Schommelei of Parking 2: Kapelstraat).

Deelnameprijs: 5 euro p/p. Ter plaatse te betalen.

Inschrijven is noodzakelijk door een mail te sturen aan ria.thys@telenet.be

Er kunnen slechts 20 personen vanaf 16 jaar deelnemen. Leeftijdsbegrenzing, vermits de verhalen gericht zijn op een ouder publiek.

Deze uitstap is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Hobokense Polder

Donderdag 19 september om 20 u

Beheervergadering in CC Moretus

Open vergadering: dus iedereen welkom!

Zondag 22 september om 14.30 u

WORLD CLEANUP DAY - Zwerfvuilactie in de Hobokense Polder

Leiding: Luk Smets - 0477 66 94 32 – luk.smets@telenet.be

Vrijdag 20 september was het World CleanUp Day. Dit is een wereldwijd sociaal initiatief, dat tot doel heeft het wereldwijde probleem van vervuiling

door achtergelaten of illegaal gestort afval (zwerfafval) te bestrijden. Het initiatief bestaat uit het organiseren van en deelnemen aan het opruimen van afval.

Het is nu 2 daagjes later, maar het blijft toch heel nuttig én nodig om ons natuurgebied weer eens zwerfvuilvrij te maken.

We hebben wel onze Goudklompjes en verschillende ijverige wandelaars die geregeld zwerfvuil ruimen, maar we ervaren – jammer genoeg – dat het geen kwaad kan om 1 x per kwartaal een extra opruimactie te doen in en rond de Hobokense Polder.

Praktisch:

Afspraak om 14.30 u achteraan op de parking van United Caps, Schroeiaan 15.

Wij zorgen voor vuilzakken en grijp-stokken.

Meebrengen: werkhandschoenen, gesloten schoeisel (of laarzen)

Einde voorzien omstreeks 16.30 u met een lekker hapje en drankje.

Graag op voorhand melden aan Luk, als je komt.

Zaterdag 28 september om 9 u

Natuurbeheer in de Tarzanboskes

Leiding en catering: Danny Jonckheere - 0478 33 24 27 – jonckheeredesmedt@gmail.com

Ook in de Tarzanboskes staat weer heel wat werk te wachten. Kom zeker helpen bij de verschillende werkzaamheden in dit kleine natuurpareltje.

Praktisch:

Afspraak om 9 u op de parking van het zwembad Sorghvlied van Hoboken.

Einde om 13 u

Dus groot en klein steeds welkom om een handje te komen helpen. Voor ieder voorzien we een lekkere koffiekoek en een bakje koffie of thee.

Geef een seintje aan Danny voor de catering.

Zondag 6 oktober om 10 u en om 14 u

Geleide wandelingen in de Hobokense Polder met brunch ten voordele van 11.11.11

Info: Ria Thys – ria.thys@telenet.be of Eddy Maes – eddy_maes@telenet.be

Natuurpunt Hobokense Polder steunt al enkele jaren de najaarscampagne van 11 11 11.

We zorgen voor natuurgidsen, die met de deelnemers het prachtige natuurgebied in herfststooi zullen toelichten. We ondersteunen de brunch en zorgen voor een drankenstand. En onze Natuurpuntmedewerker Swa zal met een

proefstand met 70 verschillende whisky's aanwezig zijn. Opbrengst hiervan voor 11 11 11.

Voor alle praktische informatie: zie verder in ons Polderblad op blz. 14

Schrijf zeker tijdig in tot uiterlijk 2 oktober voor deze fijne activiteit.

Zaterdag 12 oktober om 21 u

Sterrenkijkwandeling in de Hobokense Polder

Leiding en gids: Walter Gijkens – Voor info: sterren@hobokensepolder.be

Door de slechte weeromstandigheden dienden we de geplande sterrenkijavond met URANIA half mei te annuleren.

We doen opnieuw een poging, deze keer op een weekendavond. Je kan nu al inschrijven hiervoor.

Praktisch:

Afspraak om 21 u op de parking naast United Caps, Schroeiaan 15 Hoboken.

Deelnameprijs: 12 euro. Leden Natuurpunt betalen 10 euro. In de deelnameprijs is een drankje inbegrepen.

Inschrijven door storten van 12 of 10 euro p/p op onze rekening BE81 5230 8065 0424 ten laatste 8 oktober met als mededeling “ Sterrenkijkwandeling” + je mailadres.

Opgelet: bij minder fraai weer zal deze tocht jammer genoeg weer niet kun-

Foto: Ben Van Oeteren

nen doorgaan. Vandaar dat we jouw mailadres nodig hebben, om je – indien nodig – te kunnen informeren.

Mobiel bos in de Blikfabriek

Wij zijn Jasmina en IIs, twee parkwachters die het bos dichterbij de mensen willen brengen en de liefde voor de natuur willen aanwakkeren. Daarom maken we in samenwerking met Natuurpunt en de Blikfabriek een mobiel bos. We maken een prototype van de telefooncel in de Blikfabriek en ontwerpen van hieruit een rondreizende versie. Het is een natuurproject, gedragen door mensen voor mens en natuur. Wil je graag je steentje bijdragen? Jullie hulp is zeer welkom!

De eerste keer dat je komt, geven we een woordje uitleg over ons project.

Na enkele workshops in juni hebben we ook in juli en augustus een werkdag gepland.

Donderdag 11 juli van 14 u tot 20 u: materiaal verzamelen en inrichting houten versie

Donderdag 22 augustus van 14 u tot 20 u: afwerking houten versie

Steeds afspraak in de Blikfabriek, Krugerstraat Hoboken

En op **zaterdag 21 september is de feestelijke onthulling** van het Mobiel bos gepland. Meer info hieromtrent volgt later!

Het bos

*Ik ken de warmte van het bos en ook de kilte
het wild gewoel van storm en wind en ook de stilte
Ik loop er graag en telkens voel ik dat de geuren
van plant en boom en blad, m'n grijze denken kleuren.*

Deze handelaars ondersteunen Natuurpunt Hobokense Polder

Hartelijk dank aan onderstaande handelaars en bedrijven voor de financiële ondersteuning die we van hen krijgen voor de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied

Aan Tafel bvba Fried Denayer	Pierre Van den Eedenstraat 47	2660	Hoboken	03 828 53 28
Beenhouwerij Van der Keere	Kapelstraat 39	2660	Hoboken	03 827 53 01
Blauwe Hond NV	Boombekelaan 1/B	2660	Hoboken	03 260 90 70
Brood & Banket bij Marc & Evi Helsen	Krekelstraat 83	2660	Hoboken	03 827 47 04
Broodjeszaak Bagatelle	Steynstraat 36	2660	Hoboken	03 825 47 44
Machineland Eyckerman	Kapelsesteenweg 127	2180	Ekeren	03 646 22 88
Rajo nv, machines voor groenzorg	Zonneke 6	9220	Hamme	052 49 73 12
Tuinaanleg Huylebroeck	Jules Pauwelstraat 50/52	2660	Hoboken	03 830 44 90
United Caps, plasticen dopjes	Schroeilaan 15	2660	Hoboken	03 830 40 00
Uurwerken, juwelen & optiek Annik De Mey	Kioskplaats 81	2660	Hoboken	03 830 21 12
Verzekeringen en beleggingen Alert NV	Kioskplaats 62	2660	Hoboken	03 827 31 50

2de Zomerhappening in de Hobokense Polder

Zondag 8 september

Een geslaagde zomerhappening in september 2023 doet ons besluiten dit zomerfeest ook in 2024 te herhalen.

Wat bieden we je?

Wie het wenst, kan **tussen 12 u en 13.30 u komen picknicken** op ons feestterrein. Wel zelf je picknick mee-brengen (milieuvriendelijk verpakt).

Je kan bij ons drank aanschaffen: koffie, thee, bier, wijn, sappen, water, bio limonade en bio cola.

We voorzien tenten (om je te beschermen tegen felle zon of regen), tafels en stoelen, maar uiteraard mag je een dekentje meebrengen en een gezellige picknick op het gras nuttigen.

Je kan met onze gidsen op stap in de Hobokense Polder.

De **wandelingen** zijn gratis, maar **inschrijven is nodig!**

De wandelingen duren 1 à 1,5 u

- 13.30 u tot 15 u: **Verkenningstocht in de Polder** (gids: Danny Jonckheere)
- 13.30 u tot 15 u: **Bomenwandeling** (gids: Stan Vandamme)
- 15.30 u tot 17 u: **Vlinders en libellen** (gids: Wim Mertens)
- 16 u tot 17 u: **Poëziewandeling** (gidsen: Ria Thys en Danielle Van Nieuwenhuyse)

Je kan ook genieten van een schitterende **comedyvoorstelling Flirten in 't groen door Joeri Cortens**.

Voor deze voorstellingen die 1 u duren (in verduisterde tent), dient eveneens **ingeschreven en een deelnamebedrag van 10 euro** betaald te worden.

Je kan kiezen uit de voorstelling van 14 u of die van 16 u.

Zowel voor de wandelingen als voor de comedyvoorstellingen zijn de plaatsen beperkt. Snel inschrijven!

Scan de qr-code of ga naar bit.ly/hap2024

En natuurlijk denken we ook aan de **kinderen** met enkele leuke **doe-activiteiten**.

Zo kunnen ze met Lisette deelnemen aan een boeiend onderzoek naar **waterdiertjes**: wat leeft er allemaal in de grachten en poelen van de Hobokense Polder?

Onze beheerploeg de **Goudklompjes** zal aanwezig zijn met hun beheer-materiaal, o.a. tractor (altijd leuk voor de kinderen om er even op te zitten en tijd voor een foto!)

Je dorst kan je laven in ons altijd gezellig **Natuurcafé**; je kan proeven van de befaamde whisky van Mac Swa en tussen 15 u en 16.30 u komt er een heuse **ijswagen** langs met de heerlijkste ijsjes.

Ons feestterrein kan je bereiken via de Scheldelei - inkom tegenover de Polderstadvijver - Hoboken.

Heel welkom tussen 12 u en 18 u

Voor info: Ria Thys

ria.thys@telenet.be of 0476 33 79 36

Deze dag kadert ook in de grote Antwerpse ledenwerfcampagne van Natuurpunt die ook deze zomer loopt.

We bussen in de loop van juli bij 3500 gezinnen in enkele wijken in Hoboken een huis-aan-huis-brief en hopen heel wat kandidaat-leden te mogen verwelkomen op de happening en als nieuw lid!

Flirten in 't groen

Comedy door Joeri Cortens

Wie wil weten waar Casanova de mosterd haalde, kijkt best eens naar de dierenwereld. In onze tuinen en natuurgebieden vinden we immers voorbeelden van de meest uiteenlopende verleidingsstrategieën, die vaak verrassend herkenbaar zijn.

Voldoende inspiratie dus voor een heerlijke comedyvoorstelling door Joeri Cortens, waarin natuur-educatie flirt met comedy.

Joeri is educatief medewerker bij Natuurpunt Natuuracademie. Hij geeft jaarlijks bijna 200 lezingen, cursussen en voorstellingen over uiteenlopende natuurthema's (o.a. wilde bijen, natuurlijke tuinen, ecologie, dierengedrag, ...). Daarnaast is hij ook regelmatig te horen of te zien op radio en tv.

Goudklompjeswerking

Tekst: Peter Van Elsacker

Foto's: Aline Wauters, Rita T' Jollijn, Luc Dielen en Peter Van Elsacker

Het was een nat voorjaar met veel regen en stormwinden, veel modder op de paden en omgewaaide bomen en afgerukte takken. Meer dan voldoende werk voor de "zageventen" onder de Goudklompjes en dat bedoelen we letterlijk: het zijn degenen onder ons die de boomzaag deskundig en veilig weten te hanteren. Ze ruimden bomen en takken op die op de wandelpaden terecht waren gekomen of die een gevaar opleverden voor de wandelaars.

Er werd boskiezel gestort op de oude spoorweg om dit pad begaanbaar te houden. Dat ging niet zoals gewenst omdat het zo nat was, maar goed, na uitharding was het toch een hele verbetering.

Gelukkig viel het weer meestal mee op de woensdagen, zodat we gewoon konden doorwerken al dan niet met de hulp van schoolkinderen van de Leerexpert. In maart kwamen verschillende klassen ons helpen in de Graspolder, dat is het hoger deel van het veeraster tegen de Schelde aan waar die vele meidoorn- en rozenstruiken staan. Er werden bramen en struiken gekortwiekt om het open karakter van dat gebied te behouden. De Galloways staan daar dikwijls maar die eten niet zoveel van die stekelige planten. Het

is een lastig karwei, maar de kinderen van de Oranje en de Gele klas, de Regenboogklas en de Groene Vingers hebben deze taak goed volbracht.

Enkele weken werkten de Goudklompjes zonder klassen. Aan het Groot Rietveld staat een fabrieksschouw waaraan een nestkast hangt voor een torenvalk (in niet toegankelijk deel). Daar werden opschietende boompjes gekapt om de aanvliegroute vrij te houden en jawel, een torenvalk heeft al interesse getoond. Afwachten of het een (broed)succes wordt. Met de gekapte boompjes werd een houtwal aangelegd als afscheiding van het grasveld. De Plevierenhoek, een van de dieptes in de Graspolder aan de Schelde, werd

terug vrijgemaakt van opslag van berk, meidoorn en roos.

In april werden er geen werken uitgevoerd (tenzij hoogdringende). Het is dan het hoogtepunt van het broedseizoen en we willen zo weinig mogelijk de rust verstoren. Het broedseizoen loopt nog verder tot in juni, maar zo lang kunnen we niet wachten want daar komt de Japanse duizendknoop alweer flink boven, dus we moeten wel optreden om die zo goed mogelijk onder controle te houden. Vanaf begin mei begonnen we rondom de United Caps met het afvoeren van de oude hopen Japanse duizendknoop van vorig jaar en werd de jonge opgeschoten duizendknoop gemaaid. De week daarna pakten we het Kompasveldje aan, het grasveldje naast de United Caps, samen met kinderen van de Leerexpert 14. En zo ging het weken verder, telkens met een ander vijfde leerjaar van het Hofke van Thys: het veld langs het eikenpad aan de oever van de Grote Leigracht; dan verder richting Polderstad het Polderke van Thys en het Sibloveldje.

De ploeg die het veeraster onderhoudt, deed ook gestaag verder. Er is een urgentieplan opgesteld om grote

lengtes prikkeldraad te herstellen, weidpalen te vervangen en poorten te herstellen. Bovendien vielen er door de hevige winden hier en daar grote takken en bomen op de draad wat extra werk meebracht. Maar het loont: het aantal uitbraken van runderen daalt, al is er nooit honderd procent garantie dat er toch een leperd buiten het raster sluipt wat soms lange zoektochten veroorzaakt om dat beest terug binnen te brengen. We installeren daarom schapendraad (met vierkant rasterpatroon) op de kritieke plaatsen.

Korte cursus Communicatie en conflictbeheersing

Zaterdag 21 september

Beste natuurliefhebbers en kandidaat-Natuur.Ambassadeurs,

Ter ondersteuning van ons project Natuur.Ambassadeurs binnen de Hobokense Polder verzorgen we een cursusmoment, waarin we thema's als conflictbeheersing en communicatie naar bezoekers toe op het terrein belichten.

Handige tools om op het terrein mensen te kunnen informeren en aan te spreken.

Als Natuur.Ambassadeur neem je immers die taak voor je rekening, we geven je de nodige handvatten om dit zo goed en verbindend mogelijk aan te pakken.

Niet alleen voor de Ambassadeurs is deze cursus een meerwaarde, maar voor elke vrijwilliger die op het terrein in contact komt met bezoekers.

Aarzel dus niet om je in te schrijven want de plaatsen zijn beperkt!

De cursus gaat door op **zaterdag 21 september**

Dagverloop:

- Theorieles: van 9.30 u tot 12.30 u, gegeven door een lesgever van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek)
- Lunch
- Praktijkwandeling in de Hobokense Polder: start 13.30 u, o.l.v. Danny Jonckheere

Deze dagcursus en de lunch wordt je gratis aangeboden door Natuurpunt Hobokense Polder.

Locatie: CC Moretus, Berkenrodelei 36 Hoboken

Inschrijven bij Danny Jonckheere
jonckheeredesmedt@gmail.com

Met dank aan Bern Van Deun, Consulent handhaving bij de Dienst Natuurbeleving van Natuurpunt

Zondag 6 oktober

Geleide wandelingen in de Hobokense Polder met brunch ten voordele van 11.11.11

Wie vorig jaar genoot van de heerlijke brunch en de boeiende wandeling, komt dit jaar zeker terug.

Wat is er leuker dan te brunchen tussen het groen, voor of na een wandeling met onze natuurgidsen?

Je hebt de keuze tussen een ochtend- of een namiddagwandeling.

Met deze activiteit steunt Natuurpunt Hobokense Polder de campagne van 11.11.11 die verder bouwt op het thema van de 0505-concerten op het Sint-Jansplein: #MENSELIJKHEID.

11.11.11 zet zich in voor een samenleving die opbouwt, zodat iedereen de kans krijgt op een menswaardig bestaan. Ze voert daar actie voor en werkt samen met internationale partners aan concrete initiatieven.

Je kan dus mee investeren in een betere wereld én genieten van een boeiende wandeling met een lekkere brunch.

Praktisch:

Afspraak op de parking van United Caps, Schroeiilaan 15

- De gegidste ochtendwandeling vertrekt om 10 u. Na de wandeling, rond 11.30 u, verwennen we de deelnemers met een brunch.
- De gegidste namiddagwandeling vertrekt om 14 u. Je kan daarvoor komen brunchen vanaf 13 u.

Voorzie zeker degelijk wandelschoeisel!

De deelnemers aan een gegidste wandeling kunnen op het wandelparcours deelnemen aan een prettige quiz, waaraan leuke prijzen verbonden zijn.

Tussen 10 u en 16 u: Natuurcafé met lekkere bieren en sappen.

Bijdrage:

Volwassenen: 16 euro (2 gezond belegde broodjes, fruit, koffie of thee en een koekje)

Kinderen tot 12 jaar: 8 euro (1 gezond belegd broodje, fruit, fruitsap en een koekje)

Kinderen tot 3 jaar gratis

We voorzien ook broodjes met vegetarisch beleg.

Inschrijven is noodzakelijk en kan tot 2 oktober op www.11polder.be

Bevruchting orchideeën in de Hobokense Polder

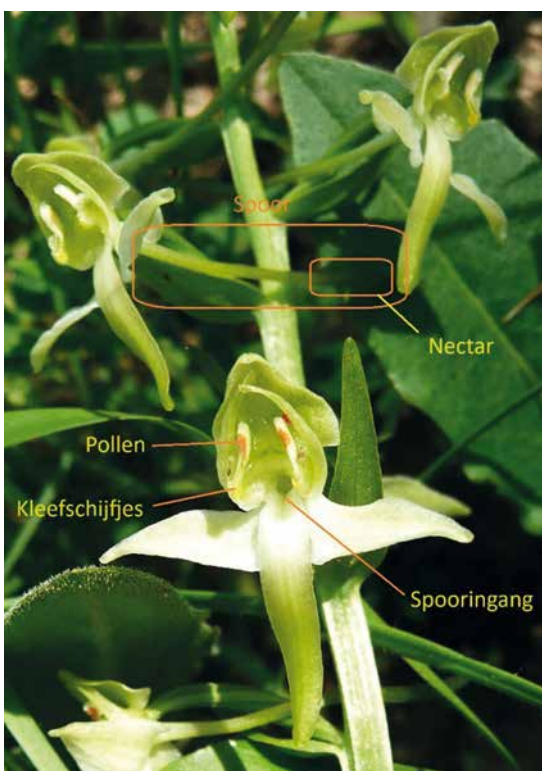
Patrick Mannens

In Hoboken komen 4 verschillende orchideesoorten voor:

<i>Epipactis helleborine</i> Breedbladige wespenorchis	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> Bosorchis	<i>Ophrys apifera</i> Bijenorchis	<i>Neottia ovata</i> Grote keverorchis
---	--	--------------------------------------	---

Hoe gaat bestuiving te werk? Stuifmeel zit in pakketjes samen (pollen). Die pollen zitten op een steeltje, waar onderaan een kleefschijfje vast zit. Als een bevruchter een bloem bezoekt, stoot die bevruchter tegen die kleefschijfjes aan en breken de pollen los uit hun beurs, waar ze zaten te wachten op die bezoeker. Ze hangen dan vast op de bevruchter en als die een andere bloem bezoekt, drukt hij die pollen hopelijk tegen het stigma en zorgt zo voor de bevruchting.

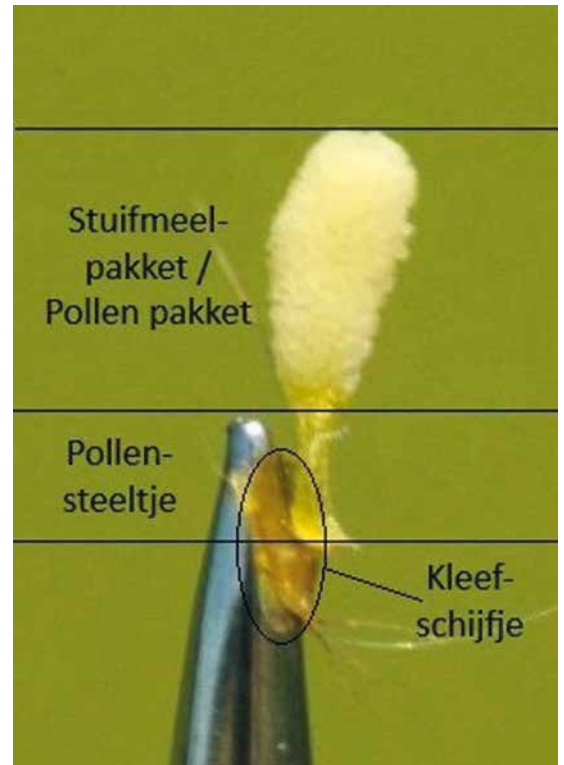
Om bestuivers er toe te brengen stuifmeel van een bloem naar een andere te brengen, hebben orchideeën verschillende strategieën ontwikkeld. Soms lokken ze bezoekers met nectar, soms staan ze tussen andere planten die nectar aanbieden en bootsen ze andere planten na door kleur of geur (feromonen). Ze bedriegen dan eigenlijk de bezoekers.

Soms richten ze zich bewust naar één bevruchter. bijv. de bergnachtenorchis (die niet in Hoboken groeit) heeft een spoor waarin diep in de spoor zich nectar bevindt.

's Avonds en 's nachts gaan die erg sterk geuren. De bevruchter die deze soort aantrekt is een nachtvlinder, die met zijn lange roltong bij de nectar kan komen. De bloem is wit. Kleuren zijn 's nachts dan ook niet belangrijk. Bij vlinders hechten de kleefschijfjes met pollen soms op de tong zelf, soms op de kop van de vlinder. Wat maakt dat de vlinder er alle baat bij heeft om zo snel mogelijk een andere bloem te bezoeken en daar de pollen tegen het stigma te drukken om dan los te komen van de tong.

Zo worden **wespenorchissen** *Epipactis helleborine* vaak bezocht door wespen. Je kan ze soms van dichtbij bekijken als ze op bloemen zitten en naar nectar zoeken. Ze lijken zich niets aan te trekken van nabij geposteerde mensen en camera's. Dat zou ook iets te maken kunnen hebben met een toxische bijwerking van hun nectar. Er is sprake van aanwezigheid van bepaalde gisten (*Saccharomycetes*) waardoor een soort van alcohol wordt gevormd.

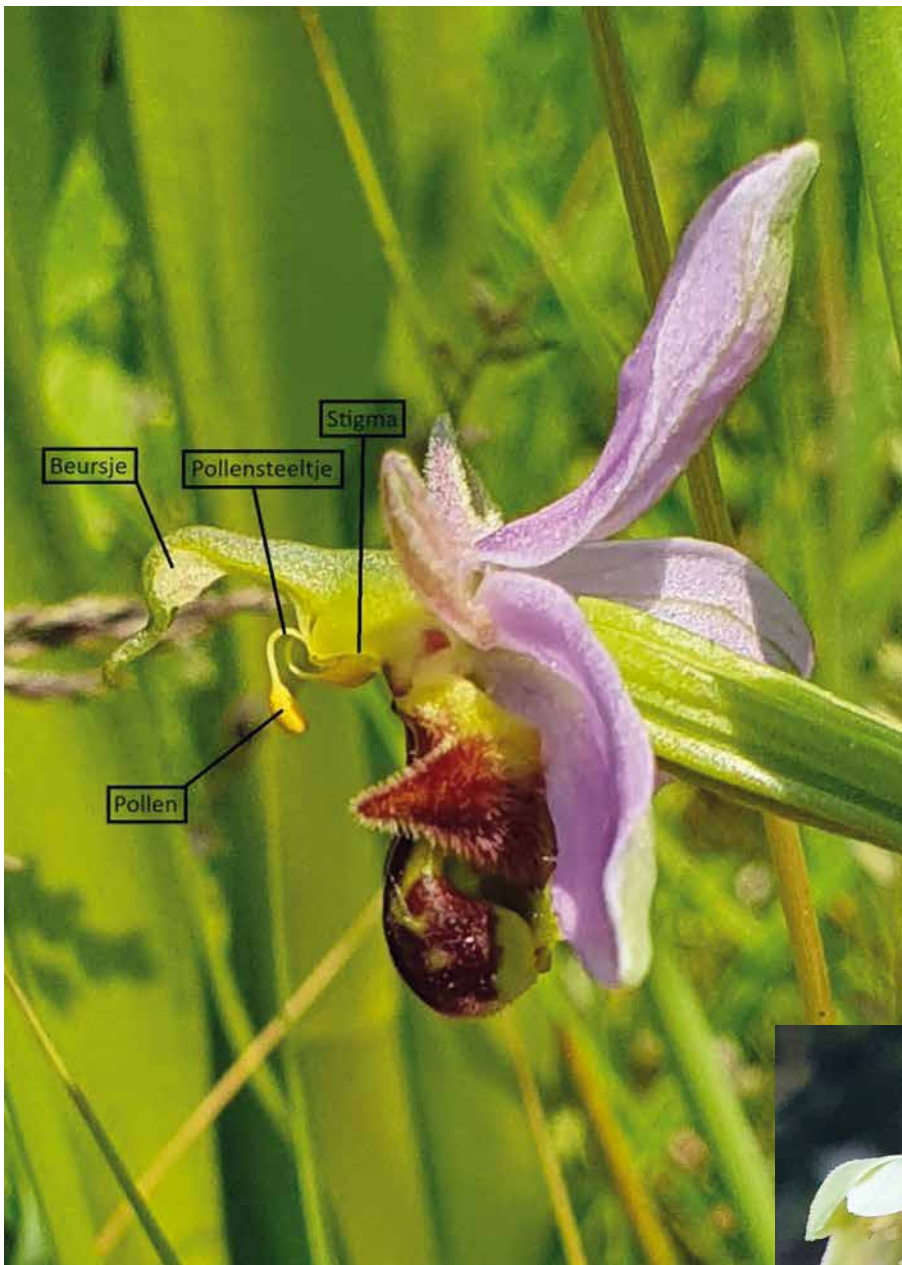
@Walter Van den Bussche

De wespen worden dronken... Maar er zijn ook meldingen van hommels (*Bombus* species), honingbij (*Apis mellifera*) en wespen (*Vespa* species), die de bloemen bezoeken op zoek naar nectar. Je kan deze soort bezwaarlijk als zeldzaam klasseren. Van dit geslacht zijn er nog enkele andere soorten vertegenwoordigd in

Dactylorhiza incarnata of Vleeskleurige orchis met hommelt
Foto: Patrick Mannens

Ophrys apifera – bijenorchis - ©Patrick Mannens

er mee te paren (pseudocopulatie), en zodoende krijgen ze de pollen op hun kop vastgekleefd en kunnen ze bij een volgend bezoek bevruchten. *Ophrys apifera*, de **bijenophrys** is een echt buitenbeentje. Deze soort is een notoire zelfbevruchter. Al snel nadat de bloem zich opent, verdrogen de beursjes, de kleefschijfjes hangen vast en de zware pollen vallen met een zwaai naar beneden, waar ze tegen hun eigen stigma aan stoten. En bevruchting vindt plaats. Vandaar dan ook dat je na de bloei snel en haast op alle bloemen zaadvorming kan vaststellen. Immers deze soort is quasi onafhankelijk van bevruchters.

Neottia ovata, de **grote keverorchis** is de vroegst bloeiende van de vier. Kenmerkend zijn de twee grote eironde bladeren, die zich horizontaal uitstrekken in tegenovergestelde richting. Op de lip van de bloemen zit een nectarspoor. Dat is voor allerlei insecten gemakkelijk bereikbaar. Vandaar dat deze soort ook gemakkelijk bevrucht geraakt en zeker niet als zeldzaam hoeft te worden beschouwd. En toch

de Belgische flora, maar die moeten we niet in Hoboken zoeken. In Hoboken komt slechts één soort voor, de breedbladige wespenorchis. Al doet de variabiliteit in kleur soms twijfelen.

De **bosorchis** *Dactylorhiza fuchsii* (Dactylo = hand, rhiza = wortel) wordt zowel door bijen als door hommels bezocht. Ook van dit geslacht zijn er andere soorten in onze Belgische flora. Momenteel in Hoboken slechts de bosorchis! Er zijn meldingen van vroeger die andere soorten naar voor brengen. Bovendien zijn er ook andere soorten die nabij Antwerpen gevonden zijn. Uitzaaing is niet onmogelijk. De bladeren zijn meestal donker gevekt. Maar dat patroon is erg variabel,

soms zijn ze zelfs ongevekt. De soort wordt vaak verwisseld met *Dactylo-rhiza maculata* – gevlekte orchis, maar die is iets anders qua lip en grondstaand blad.

Ophryssen zijn er voor gekend dat ze bevruchters aantrekken door geur en uitzicht. Ze imiteren insecten (bijen, hommels en vliegen) en verspreiden ook hun geur. De mannetjes komen de 'vrouwjes' opzoeken en trachten

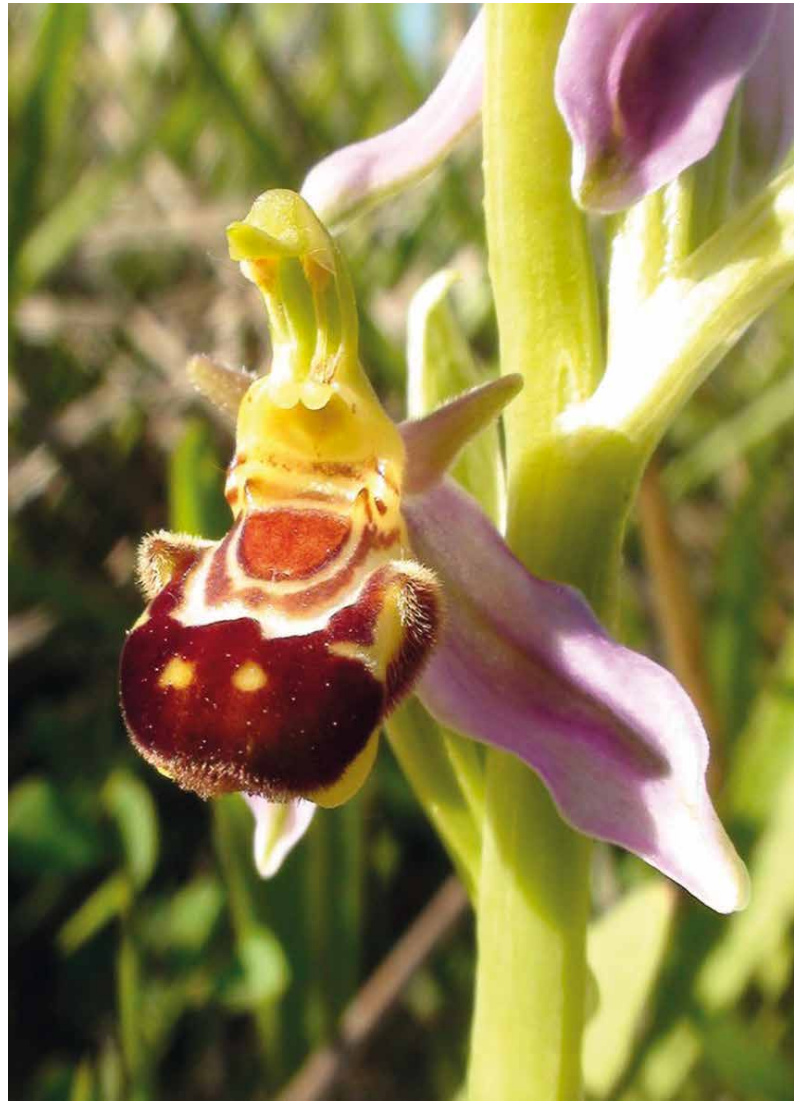
Epipactis helleborine - Breedbladige wespenorchis
Foto: Patrick Mannens

wordt door de kleine weinig spectaculaire bloemen de soort vaak over het hoofd gezien.

Wie in Hoboken op zoek gaat naar orchideeën, zal behalve goed opmerkingsvermogen ook een woordje moeten spreken met de conservator Wim Mertens om vindplaatsen te weten te komen. Immers de aantallen lijken terug te lopen en de vindplaatsen worden zo veel mogelijk geheim gehouden.

Neottia ovata - Grote keverorchis
Foto: Patrick Mannens

Ophrys apifera - Bijenorchis
Foto: Patrick Mannens

Orchideeën lijken een soort mythische uitstraling te hebben en 'natuurliefhebbers' (als ze die naam wel waard zijn...?) lijken een onrembare drang te hebben om planten uit te graven en in hun tuin te planten. Iets wat meestal fataal is voor de plant, want ze groeien in erg specifieke omstandigheden qua grondmengsel en bovendien hebben ze nood aan de aanwezigheid van schimmels in de grond, waarmee ze in symbiose leven.

Jaarlijks gebeurt er in de Hobokense Polder een telling van 2 soorten: de grote keverorchis en de bosorchis. Die telling gebeurt steeds op hetzelfde terreintje en in dezelfde periode van het jaar (maand april). Tot onze spijt lopen de aantallen gestaag terug. Waarschijnlijk heeft het veel te maken met de lage waterstanden van de ondergrondse watertafels. Mogelijk zal het natte voorjaar van 2024 leiden tot een hoger aantal planten in 2025.

Veldje 'Moeras' in Hobokense Polder		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dactylorhiza fuchsii	Bosorchis	654	614	geen telling	338	340	147
Neottia ovata	Grote keverorchis	732	536	geen telling	498	674	216

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

februari - maart - april 2024

Luc Van Schoor

Gedurende deze periode werden in het ARDEA werkingsgebied 6221 waarnemingen ingevoerd door 363 waarnemers. Bij de “veel”invoerders ging het bekend trio vogelfreaks weer met de pluimen lopen. Pierre Blockx spande nogmaals de kroon met 805 waarnemingen, gevolgd door Danny Jonckheere met 507 wn en John Van de Voorde met 253 wn.

Maar in de lijst komen ook heel wat beginnende vogelaars aan bod, met 1 tot meerdere ingevoerde waarnemingen. Veel of weinig input: iedere waarnemer blijft steeds verantwoordelijk voor de juistheid van zijn of haar waarnemingen.

De lijst bevat ook soortgegevens, van door vwg Ardea uitgevoerde broedvogelinventarisaties, in het Schoonselhof, Fort 8/Park Sorghvlied en Nachtegalenpark/Park den Brandt, alsook enkele waarnemingen van de lentetrekellingen langs de Hobokense Polder.

Zie www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen voor alle vogelwaarnemingen, nieuw en oud, in onze regio. Of nog beter... voer zelf je waarneming(en) in.

Alvast bedankt voor de moeite !

Lentetrekellingen 2024 Hobokense Polder

Met slechts ca 18 teluren tussen 14 maart en 1 mei waren dit met voor-sprong de kortste lentetrekellingen sinds de start ervan in 2010.

Reden: tijdsgebrek van de 3 hoofd-tellers Walter De Weger, Maarten Mortier en Luc Van Schoor, en de meestal ongunstige weersomstandigheden .

Tijdens de 4 teldagen noteerden we wel 2 nieuwe dagrecords voor brandgans en zwartkopmeeuw.

Tevens kwamen o.a. rietgans, dwergmeeuw, smelleken en geelgors in de soortenlijst, om er maar enkele te noemen. Zie in soortenbespreking en

Rode wouw - Foto: Guy Borremans

trektellen: www.trektellen.org/count/view/286/20240501

Soortenbespreking

Gedurende deze driemaandelijke periode werden waarnemingen van 138 vogelsoorten ingevoerd waarvan ik hierbij een selectie van 31 soorten bespreek.

De éniige **grote zilverreiger** vloog op 16 maart over Frijthout/Hove (JCe).

De meeste **blauwe reigers** waren eind februari weer present in hun broedkolonie Schoonselhof/Antwerpen. Tijdens de jaarlijkse broedvogeltelling van vwg ARDEA op 14 april telden we 48 bezette nesten in 29 bomen, 2 meer dan in 2023. Daarvan waren 3 topbomen met elk 4 bezette nesten erin (DJ, ES, MM) - zie voor extra informatie volgend verslag in het oktobernummer van Polderblad.

Op 3 dagen vloog telkens een adulte **purperreiger** over onze regio: 1 ex op 20 maart over Wanninkhovelpark/Wilrijk (GS), 1 ex op 7 april over Frijthout/Hove (JCe) en 1 ex op 14 april over Klaverblad/Wilrijk (PH).

Er werden dit jaar opvallend veel overvliegende groepen **brandganzen** waargenomen, met o.a. ca 2000 ex

ZW op 20 februari en ca 1000 ex op 4 maart over Hoboken (JM).

Tot 20 maart pleisterden 1 tot max 6 **grote zaagbekken**, op 25 februari, (PLe) op de kasteelvijver van het Schoonselhof/Antwerpen, op Fort 7: 1 wijfje op 3 en 10 februari (NS,Ken), 2 ex op 17 februari (AP) en een wijfje op 27 februari op Fort 6/Wilrijk (SB).

Op 2 maart zaten 3 koppels **smient** in de Hobokense Polder (SK)

3 **zwarte wouwen** vlogen op 2 april NO-waarts over Frijthout/Hove (JCe).

Gedurende deze periode werden in totaal 6 overvliegende **rode wouwen** waargenomen:

1 ex op 21 februari over Hof ter Linden/Edegem (JC)

1 ex op 1 maart over Frijthout/Hove (JCe)

1 ex op 2 maart over Hobokense Polder (JDP)

1 ex op 10 maart over Hobokense Polder (Anja, Gilles)

1 ex op 13 maart over 't Kiel/Antwerpen (MM)

1 ex op 26 maart over Hoboken (JDB)

Havik kwam 5 maal in de kijker: op 17 en 27 februari telkens 1 ex over Frijthout/Hove (JCe)

1 ex op 6 maart over Klaverblad/Wilrijk (PH)

1 ex op 14 maart over Kleine Struisbeek Drie Eiken/Wilrijk (JD, FM)

1 ex op 20 maart over Klaverblad/Wilrijk (PH).

Een **visarend** vloog NO-waarts over Frijthout/Hove op 1 april (JCe).

Een snel doortrekkend **smelleken** werd op 6 april gespot vanop de trekpost Hobokense Polder (LVS)

De eerste **kraanvogels** (5 ex) vlogen dit jaar op 27 februari over Hemiksem en Hoboken (EVB, SDD).

Als gevolg van oostelijke luchtstromingen ontstond er begin maart een ongeziene doortrek van kraanvogels over de zuidrand van Antwerpen. Van 8 tot 10 maart trokken er min. 909 ex over, maar wellicht was dit aantal groter omdat er rond dezelfde tijdstippen op verschillende plaatsen overtrekkende linies werden waargenomen, met in totaal min. 1965 ex.

Als grootste aantallen per groep noteerden we:

260 ex op 8 maart over Kiel/Antwerpen (MM)

150 ex op 9 maart over Frijthout/Hove (JCe) en over Fort VI/Wilrijk (JE)

195 ex op 9 maart over Sint Laurentius/Wilrijk (JVW)

140 ex op 10 maart over Umicore/Hoboken (KDK), over Edegem (KvV) en over Frijthout/Hove (JCe)

Kraanvogel - Foto: Guy Borremans

De eerste **kleine plevieren**, 2 ex., vlogen op 14 maart langs de trekpost Hobokense Polder (LVS).

Op 4 maart trokken 4 **kemphanen** over Frijthout/Hove (JCe)

1 **bokje** werd op 5 maart opgestoten in hetzelfde Frijthout/Hove (JCe).

Tijdens de trektelling Hobokense Polder op 7 april vlogen 203 **zwartkopmeeuwen** over, een nieuw dagrecord voor onze telpost (LVS).

Een derde kalenderjaar **Pontische**

meeuw vloog op 16 maart over Frijthout/Hove (JCe).

4 **dwergmeeuwen** trokken op 14 maart hoog NO-waarts over Linker Scheldeoever-Burcht (LVS)

Kerkuil werd 2 maal waargenomen: 1 jagende vogel bij de Hazeschrans/Edegem op 3 februari (SDV) en een vondst van een dode vogel in Blue Gate/Antwerpen op 13 maart (Baetske).

De **zwarte specht** was met 1 ex tot 2 ex gedurende gans het voorjaar aanwezig in het Schoonselhof/Antwerpen (DJ, PH, JB, HJ, CVG, LVS) waarschijnlijk een zelfde vogel in Fort 7 op 17 en 2 maart (AP), 1 ex overvliegend op 5 maart in Frijthout/Hove (SeK) en op 17 maart een roepend mannetje in de Hobokense Polder (DJ).

De moeilijk te observeren **kleine bonte specht** was dit voorjaar present, ook als broedvogel, in volgende gebieden:

Uilenbos/Hove - Bos Van Moretus (BMi, FDR, RSi, XM, JDu)

Hof ter Linden/Edegem (GVG, PBa)

Hobokense Polder (WMe, RP)

Nachtegalenpark/Antwerpen (DJ)

Op 6 april vlogen 3 adulte mannetjes **beflijster** over Frijthout/Hove (JCe)

Een **grote barmsijs** kwam van 8 tot 25 februari een 5-tal keren foerageren op een voederplaats in een private tuin in Hove (JDu)

Beflijster - Foto: Walter De Weger

Op 4 februari pleisterden 4 **goudvinken** in het Uilenbos/Hove (WK) en 1 roepende vogel was op 8 april gespot in het Schoonselhof/Antwerpen (Bmi)

Appelvinken werden vooral waargenomen in de ZO rand van Antwerpen: 1 ex op 3 en 10 februari in Hove centrum (JCe, SVB)
2 ex op 4 februari en 1 ex op 27 maart in Uilenbos/Hove (WK, XM)
2 ex overvliegend op 8 maart in Frijthout/Hove (KBo)
1 ex ter plaatse op 8 april bij campus Drie Eiken/Wilrijk en 3 ex op 30 april overvliegend bij campus Drie Eiken/Wilrijk (JE)

Een mannetje **geelgors** vloog op 14 maart roepend langs trekpost Hobokense Polder (LVS)

Exoten

We noteerden eind maart/begin april een broedgeval van de eerder zeldzame **Hutchins** of **kleine Canadese gans** in Fort 7/Wilrijk (Wesley, JCo, GBu)

Een **diamantduif** pleisterde op 6 februari nabij de Krugerstraat/Hoboken (Jan).

Een **Alexanderparkiet** vloog op 15 februari roepend over Kasteel Middelheim/Antwerpen (BLe)

Op 16 maart telde vwg Ardea 1125 **halsbandparkieten** op de slaappleats in de Volhardingstraat/Kiel Antwerpen (ES, LVS). Het aantal lag beduidend lager dan eerdere tellingen in november en augustus, omdat een deel van de vogels wellicht al op de broedplaatsen aanwezig waren.

Een kleurrijke Fischers Agapornis of **perzikkopdwergpapegaai** pleisterde op 10 maart langs de Heidestraat/Hoboken (Rens)

Waarnemers

Anja Anja
AP Anita Piessens
Baetske Baetske
BLo Bob Lens
Bmi Bernard Miserez
CVG Chantal Van Gool
DJ Danny Jonckheere
ES Eddie Schild
EVB Erik Van Bogaert
FDR Frederik De Roeck
FM Florian Michielsen

Grote zaagbek - Foto: Walter De Weger

GBu Gerrit Buys
GIL Gilles
GS Gaston Sallaerts
GVG Geert Van Gassen
HJ Hilde Janssens
Jan Jan
JB Jozef Bafort
JC Johan Claessens
JCe Jan Celis
JCo Jarne Colman
JD Joppe De Bruyn
JDB Jan De Bie
JDP Jef De Prins
JDu Julien Dua
JE Joris Elst
JM J. Meuris
JV Jan Vanweynsberghe
Kbo Karel Boey
KDK Kris De Keersmaecker
Ken Ken
KvV Koen van Vooren
LVS Luc Van Schoor
MM Maarten Mortier
MVR Marc Van Ruymbeke
NS Niels Schild
Pba Philip Barbaix
PH Peter Hofman
PLe Pieter Leblans
Rens Rens
RP Raf Peeters
RS Rosette Simons
SB Stijn Baeten
SDD Saskia Dendievel
SDV Stan De Vijvere
SeK Sebastiaan K
SVB Steven Van den Bussche
Wesley Wesley
WK Wouter Knaepen
WMe Wim Mertens
XM Xander Meewesen

Goudvink - Foto: Guy Borremans

Ardea aan het woord ...

De Aruwploeg is weeral volop bezig met de broedcontroles. Als dit Polderblad uitkomt, zullen bijna alle vogels geringd zijn.

We hadden in april en mei zeer natte periodes.

Voor de uilen en roofvogels is dit natuurlijk niet zo goed. Dat zie je direct aan het aantal eieren bij de uilen: beduidend minder dan in andere jaren met een gemiddelde van 3 eieren waar er normaal 4 à 5 zijn. Voor torenvalk speelt dit blijkbaar minder een rol, want zij blijven gemiddeld 5 eieren leggen. Door de natte periode zijn de broedsels ook 1 tot 3 weken later dan in andere jaren.

Bij de slechtvalken op het Kiel hebben we een vaste camera geplaatst, wat heel wat mooie beelden oplevert (te zien op onze facebookpagina). Er werden 3 jongen geringd. Op Agfa liep het spijtig genoeg mis. Heel wat jaren hebben de slechtvalken het daar prima gedaan. Het aantal jongen dat daar werd groot gebracht, kan je niet tellen op handen en voeten. Ze waren steeds als eerste aan het broeden, maar dit jaar heeft hun dit de das om gedaan. Het waren de barre weersomstandigheden die dit broedsel deden mislukken.

Agfa, Natuurpunt, maar ook wij

kregen slechte en soms zeer harde reacties: "Waarom hebben jullie niet ingegrepen?" klonk het. Wel daar zijn heel wat redenen toe. De eerste is omdat het eigenlijk onze regio niet is, maar dit is een zeer flauw excuus, dat weten we zelf ook. Zeker omdat we de nestkast ook op de voet volgen. We waren zelf in tijd gepakt, maar ook verontwaardigd dat dit zo snel kon mislopen. Dit hadden we nog niet eerder meegemaakt. Voor ons dus ook een leerproces.

De andere redenen:

- Het is en blijft de natuur
- Agfa heeft strenge veiligheidsvoorzieningen en je kan niet even gewoon binnen lopen om op de schouw te gaan klimmen
- Afspraken, veiligheidsmateriaal, controle van interne brandweer! Deze afspraken worden een paar weken voor het ringen allemaal vast gelegd.
- Het weer moet ook toelaatbaar zijn om de schouw langs buiten te kunnen beklimmen
- Mochten de valken vogelgriep hebben gehad en ze binnen gebracht werden bij het VOC, kan je al raden wat er dan gebeurd was. Dus heel wat factoren waar je rekening mee moet houden.

Onlangs deden we een oproep voor nieuwe vrijwilligers, daar kwamen

toch wat mensen op af. Sommigen kunnen zich maar tijdelijk inzetten, anderen willen langere tijd meelopen, waarvoor hartelijk dank. Er zijn vrijwilligers gevonden voor gierzwaluw en weidevogels. Omdat ons werkingsgebied groot is, zoeken we natuurlijk nog steeds naar mensen die dit ook willen doen.

Zie je dit zitten stuur ons dan zeker een mailtje ! Heb je weinig tijd, ook dan kan je ons helpen. Voor sommige soorten is 1.5u genoeg op een avond in de week een paar maanden van het jaar.

Voor de weidevogels lijkt het erop een goed jaar te worden !!!! Door de aanhoudende regen konden de boeren niet op hun veld, zodat de weidevogels rustig hun ding konden doen zonder gestoord te worden. Vorig jaar was dit anders! Er zijn steeds een aantal boeren die het zeer goed menen met de weidevogels en zij trachten de nesten te ontwijken. Dit is niet altijd even gemakkelijk omdat ze een goede camouflage hebben, hartelijk dank aan de boeren hiervoor. De samenwerking loont en werkt wel degelijk als we beiden elkaar tegemoet komen in een aantal zaken.

Andere boeren hebben hier geen tijd of zin in en rijden gewoon over de nesten zodat dit nest een 3 tal keer (ploegen, mesten zaaien met tussentijden) vernield word. Dan zijn de Kieviten uitgeput en houden het voor bekeken. Hier is nog werk aan de winkel voor ons.

Ook de gierzwaluwen zijn aangekomen en dan is het nog maar eens een tandje bijsteken. Gelukkig hebben we hier toch een paar helpende handen, maar desondanks komen we ook hier handen te kort. Per gemeente in ons werkingsgebied zouden we graag 1 of 2 verantwoordelijken hebben die zich 2 maand inzetten om de gierzwaluwen op te volgen. De opdracht: tegen de schemering zoeken de vogels hun nestplaats op met een volle krop, dat duidt dan op een nest. De nesten kunnen we dan in kaart brengen of beter jullie kunnen ze in kaart brengen op waarnemingen.be.

Juvenile slechtvalken - Foto: Walter De Weger

Kievitjong - Foto: Eddie Schild

met epdm: ook een sponsoring die we hebben gekregen, daar deze dakbedekking opmerkelijk duurder is.

Deze 2 laatste sponsoringen zijn tot stand gekomen door iemand van ons, die de moeite heeft gedaan om verschillende bedrijven aan te schrijven. Hier kruipt veel tijd in maar dan hoeven we dit niet aan te kopen. Dus onze werkgroep helpt hier zo ook de steenuilwerkgroep van Natuurpunt mee.

Vogelwerkgroep Ardea info kan je raadplegen via

Website: www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/ of via www.zuidrand.be (ga naar Ardea)

Facebook: www.facebook.com/vwgArdea/

Blog: ardea.hobokensepolder.be/#home

Vogelverslagen: www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen.html

Tekst: Eddie Schild
Vogelwerkgroep ARDEA

Zwermen die laag in de straat vliegen, duiden ook op mogelijke nestplaatsen of jonge vogels die voor volgend jaar een nestplaats zoeken. Wat wil je nog meer? Slechts 2 maand per jaar in de zomerperiode wat buiten wandelen, observeren en van de natuur genieten

Vind je een dode vogel door verkeer? Geef het zeker in op waarnemingen.be of dierenonderdewielen.be De verkeerslachtoffers worden nog steeds heel erg onderschat, dus het ingeven zijn bewijzen en dus heel belangrijk om maatregelen te kunnen eisen of nemen.

De voorbije excursies waren wederom een succes, ze zijn steeds gratis om aan deel te nemen. We verlangen enkel dat je lid bent van Natuurpunt. Er is wel een bijdrage verschuldigd als er een verplaatsing met de wagen gemaakt wordt en je meerijdt met iemand anders.

Uit de reacties en inschrijvingen merken we dat we meer en meer gekend zijn, ook buiten ons werkingsgebied. Ook uit mails blijkt dat mensen soms van ver buiten de regio komen. Zo verwijzen we de mensen door naar hun lokale vogelwerkgroep of Natuurpuntafdeling.

Een update i.v.m. de Provincie en de Steenuilwerkgroep van Natuurpunt (zie vorige nummers): De school had te weinig studenten om de kasten te kunnen maken. Het zijn dus bouwpakketten geworden, die we op een later tijdstip zelf in elkaar zullen steken. Er

zal dan een oproep komen via facebook en blog. We hebben een bijkomende sponsoring bekomen om de kasten een houtbeits te kunnen geven. De sponsoring is dan ook beits in de vorm van bio vloeistof. Ook de dakbedekking die vroeger van roofing was, is veranderd. Nu is de dakbedekking

Gierwaluw - Foto: Raymond De Smet

Slechtvalk met gevangen duif

Interview Maarten Mortier van het Fonds voor Instandhouding van Roofvogels (FIR)

Tekst: Chantal Van Gool en Guy Van Steen - Foto's: Maarten Mortier

Stel jezelf eens kort voor

Ik ben 40 jaar, geboren en getogen in Wilrijk. Ik werk als bewakingsagent bij Mediahuis waar ik vooral in nachtshiften doe en dit stelt mij in staat om bijna dagelijks buiten in de natuur te zijn. Als autodidact ben ik geobsedeerd door roofvogels en trektellen.

Hoe is je belangstelling voor roofvogels, in het bijzonder voor slechtvalken ontstaan?

Als kind was ik altijd al gefascineerd door vogels. Spijtig genoeg ebde dit weg toen ik op mijn 18de beroepsmilitair werd. Toen ik 30 werd, flakkerde de passie terug op en kwam ik in contact met vogelwerkgroep ARDEA. Joris Van Reusel was toen verantwoordelijk voor het slechtvalkenproject op het Kiel. Bij een observatie die we samen vanop de Silvertop-woonblokken deden, op zoek naar een mogelijk eerste broedgeval op de Christus Koningkerk, zag ik voor het eerst een slechtvalk live een merel vangen. Een moment om nooit te vergeten en ook het begin van mijn passie voor slechtvalken.

Welke rol vervult een slechtvalk in de ecologie van de stad? Kunnen er ook te veel zijn op een bepaald moment?

De slechtvalk is de toppredator in de stad. Zwakke en ontsnapte vogels worden door slechtvalken uit de stadsnatuur verwijderd. Bijna aan elke broedplaats daalt het aantal stadsduiven. Wat niet wil zeggen dat die zich niet elders vestigen. De slechtvalkenpopulatie is zeker terug op peil. Slechtvalken hebben toch wel nood aan een voldoende groot jachtgebied. Het aantal slechtvalken dat een stad kan dragen is dus beperkt.

Slechtvalkenparing

Onderling zullen ze immers strijden om de beste territoria. Hierbij zullen er slechtvalken sneuvelen en broedsels mislukken, wat de populatie in evenwicht zal houden.

Hoe ervaar je de evolutie van de slechtvalken in een stad als Antwerpen? Is er volgens jou nog meer nodig voor de verdere bescherming en opvolging van de slechtvalken?

Er is zeker een opwaartse trend in de stad, maar zoals hierboven al gezegd, is een stad natuurlijk beperkt qua draagkracht van het aantal koppels dat er kan leven. Antwerpen is momenteel goed bedeed wat slechtvalken betreft en het plaatsen van nieuwe nestkasten lijkt mij overbodig. Het zou leuk zijn als er meer spontane broedplaatsen zouden ontstaan. Momenteel is er zo maar één en dat is in een destillatiekolk bij Total Energies in de haven. Het enige nadeel aan dergelijke natuurlijke

nestplaatsen is dat de vogels er moeilijker op te volgen en te ringen zijn.

Vogelwerkgroep De Stadsmus sponsort sinds 2024 mee de 4G verbinding voor de slechtvalken aan het Loodswezen in Antwerpen. Waarom is het beeldmateriaal van enig belang?

Met het oog op het ringen van de kuikens is het belangrijk om de leeftijd te kennen. De 4G camera stelt ons in staat om dit exact te bepalen. Verder is het gewoon leuk en informatief om aan geïnteresseerden beeldmateriaal te kunnen tonen over het wel en wee van topnatuur in de stad. Een icoonsoort als de slechtvalk spreekt immers altijd tot de verbeelding.

Meer info over het FIR, vind je op www.roofvogelwerkgroep.be/

Natuurpuntbier Hobokens Wild

Wild bier van Hoboken

Geniet van ons artisanaal gebrouwen bier en steun de prachtige natuur van de Hobokense Polder

Bestel nu uw bierpakket als origineel geschenk of gewoon ... lekker voor uzelf
Verkrijgbaar in 3 wilde biertypes:

fris en vol **Blond**
(6,5% Alc.)

kruidige **Tripel**
(8,0% Alc.)

warm winters **Amber**
(9,2% Alc.)

per soort of mix
in pakket van 6 of 12

Bestel nu via onze webshop: www.hobokensepolder.be/shop

Natuurpunt
Hobokense Polder

Afhaalpunt in Hoboken

Meer info: hobokenswild@hobokensepolder.be

Hobokens Wild wordt geschonken in de Novonov en Klimzaal Blok. Het bier kan besteld worden via onze eigen webshop, maar kan ook aangekocht worden bij Talent in de Buurt, Statiestraat 83 Berchem.

Meer info op

www.hobokensepolder.be/hobokenswild
hobokenswild@hobokensepolder.be

Sierlijk bierglas met opdruk van het logo "Hobokens Wild"
Prijs 5 euro

Ook te koop als GESCHENKPAKKET:
5 bierflesjes en 1 glas: 21 euro !!!

Ook **Bar Madam**, Berkenrodelei 36 Hoboken (CC Moretus) verkoopt ons Hobokens Wild-bier!

Alle info op

www.cultuurcafe.be/barmadam

Wil je heerlijk Hobokens Wild aankopen?
zie www.hobokensepolder.be/shop

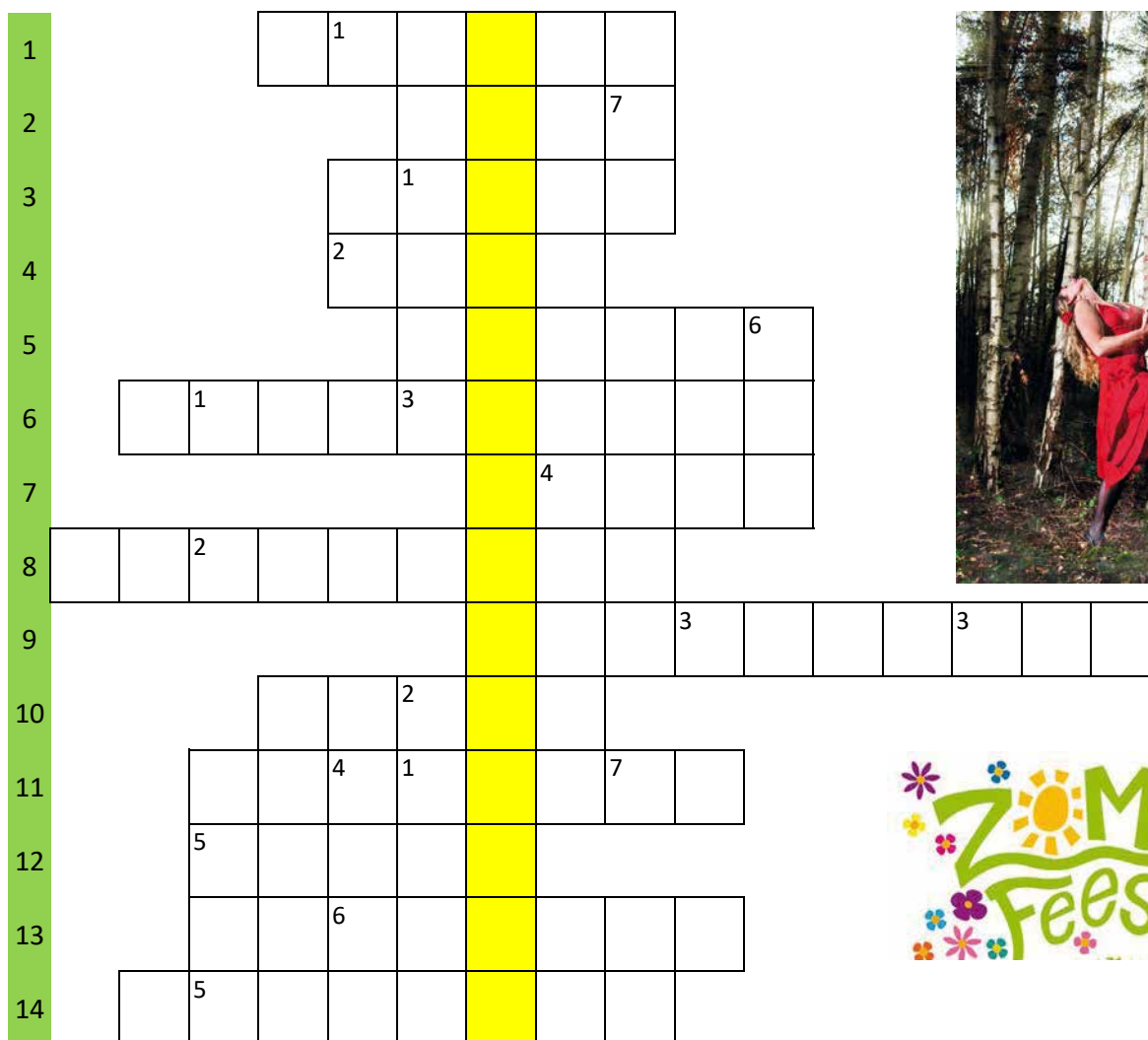
Los de filippine op en win tickets!

Opnieuw een filippine, gewijd aan het grote zomerfeest in de Hobokense Polder op zondag 8 september. Aan de hand van de omschrijvingen dien je 14 woorden te vinden. De gekleurde blokjes leveren je bovendien van boven naar onder een 15de woord op. Hier en daar vind je een cijfer. De letter die je daar invult, kan je ook gebruiken voor de gelijkgenummerde vakjes bij de andere opgaven.

Neem een foto van je oplossing en mail dit ten laatste 15 augustus met je naam aan ria.thys@telenet.be

Je mag ook de 15 woorden in een mail zetten. Opgelet! Enkel het verticale woord opsturen is NIET voldoende.

Tussen de juiste inzendingen verloten we 2 tickets voor de comedyvoorstelling Flirten in 't groen op 8 september.

- 1) Ander woord voor "dichtkunst"
- 2) Welk edelmetaal zit in de naam van onze beheerploeg?
- 3) Wat kan je bekijken met Stan?
- 4) Hoeveel euro betaal je voor een ticket voor Flirten in 't groen? (in letters)
- 5) Zijn de wandelingen op 8 september betalend of gratis?
- 6) Wat is de familienaam van onze voorzitter?
- 7) Welke Hobokens Wild biersoort kan je drinken in ons Natuurcafé?
- 8) In welke stad doet Natuurpunt een grote ledenwerf-campagne?
- 9) Wat kan je doen in de Polder tussen 12 u en 13.30 u?
- 10) Waar leven de diertjes die kinderen kunnen onderzoeken?
- 11) Deze frisdrank kan je drinken in ons Natuurcafé
- 12) Wat is de voornaam van de man die Flirten in 't groen brengt?
- 13) Welke vrouwenversierder haalde de mosterd?
- 14) Wie/wat komt langs tussen 15 u en 16.30 u?

Wedstrijd april 2024 - Vogelpoten

Juiste antwoorden:

1A (wilde eend) - 2D (gierzwaluw) - 3F (grote bonte specht) - 4G (tureluur) - 5B (meerkoet) - 6I (visarend) - 7E (merel) - 8J (aalscholver) - 9K (grouwe gans) - 10H (ooievaar) - 11L (huismus) - 12C (kwak)

Dit was een moeilijke. Zelfs de mensen van Vogelwerkgroep Ardea waagden zich er niet aan. Uit de 7 ingezonden oplossingen werd bij loting een winnaar getrokken:

Bjorn Coeck ontvangt een fijne natuurprijs. Proficiat!

Activiteitenkalender

- Zo 28 juli Walenbos Tielt-Winge
- Za 17 aug Slaaplaatsstelling halsbandparkieten
- Do 22 aug Bestuursvergadering CC Moretus
- Vr 23 aug Gasthuishoeve Boshoeke - Hove
- Zo 8 sep Zomerhappening Hobokense Polder
- Zo 15 sep De oogst uit het paradijs - Boom: De Schorre
- Do 19 sep Beheervergadering CC Moretus
- Za 21 sep Cursus: Communicatie en conflictbeheersing
- Zo 22 sep World CleanUp Day in de Polder
- Zo 6 okt Wandelingen en brunch 11 11 11
- Za 12 okt Sterrenkijkavond in de Polder

Natuurbeheer: weekend

- Za 13 juli Blikvelden
- Za 20 juli Hobokense Polder
- Zo 11 aug Blikvelden
- Zo 18 aug Hobokense Polder
- Za 24 aug Moerelei
- Za 7 sep Blikvelden
- Za 14 sep Hobokense Polder
- Za 28 sep Tarzanboskes

Onze Goudklompjes werken elke woensdag in de Polder (behalve in broedseizoen) van 9 u tot ca 13 u.
Voor info: contacteer Peter Van Elsacker, 0486 82 27 92 - peter.vanelsacker@skynet.be

Info natuurbeheer scholen: Diane De Clercq,
diane.de.clercq@skynet.be, 0486 07 39 87

Artikels voor het volgende Polderblad - met verschijningsdatum 1 oktober 2024 - dienen bij de redactie te zijn op 31 augustus 2024 (zie Colofon, blz. 2)

